

Drobna proizvodnja in naš družbeni plan

Lokalna proizvodnja ima kot proizvodnja pod upravo ljudskih odborov svoje mesto v predlogu našega družbenega plana za leto 1952. Njen obseg zajema veliko področje drobne (lokalne) industrije in obrti, ki sta v veliki meri značilni za ekonomsko razvite dežele. Lokalna proizvodnja Slovenije doseže vrednost nad 30 milijard letno ne upoštevaje uslužnostne obrti. To vrednost ustvarja nad 55.000 delavcev v 15.240 proizvodnih obrtnih obratih in v 243 industrijskih podjetjih.

Gornji podatki nam kažejo, da za vzemna drobna proizvodnja važno mesto v našem gospodarstvu, še posebej pomen pa ima za življenjski standard delovnih ljudi. Predlog družbenega plana je pred lokalno proizvodnjo postavil nalogo, da v glavnem ustvari najmanj isto količino proizvodov za široko potrošnjo kakor lansko leto, vendar pa da to doseže z manjšimi stroški. Zato trenutno ljudski odbori in delovni kolektivi diskutirajo o predlogu družbenega plana in pregledujejo, kako bodo njihove naloge vplivale na nadaljnji razvoj vsakega podjetja in obrata posebej.

Kljub temu, da je to sedaj najvažnejša naloga, je vendar še precej ljudskih odborov in podjetij, ki še niso začeli podrobneje obravnavati naloge družbenega plana. Stevilni sveti za lokalno industrijo, poverjenosti za lokalno gospodarstvo in poverjenosti za obrt so ravno v času, ko morajo kot državni gospodarski organi ugotoviti naloge družbenega plana svojega območja, pasivni, in to predvsem zaradi bližnje reorganizacije ljudskih odborov. Ljudski odbori morajo v času prehoda na naš novi ekonomski sistem ne le pomagati podjetjem pod njihovo upravo, marveč tudi temeljito pregledati osnove njihovega bodočega gospodarjenja. Po drugi strani tudi številna lokalna industrijska podjetja in obrtni obrati ne razumejo diskusije o družbenem planu tako, da mora sleherni delovni kolektiv pregledati svoje dosedanje rezultate, svoj način dela in svojo rentabilnost, si postaviti proizvodne naloge in ugotoviti svoje mesto v našem gospodarstvu. Taka podjetja čakajo na navodila vod zgoraj, namesto da bi vzela v roko predlog družbenega plana ter njegove povprečne naloge in obveznosti preračunala za svoje podjetje. S temi računi in pregledi bi podjetje lahko ugotovilo, ali je rentabilno za našo družbo, ali daje njegova proizvodnja dober rezultat in dobiček, ali pa bo podjetje imela izgubo in na dosedani način ne bo moglo več delati. Zato je prvo, kar morajo storiti gospodarski upravni organi (ljudski odbori) in podjetja drobne proizvodnje, da se seznanim z osnovnimi nalogami družbenega plana, da svoje obveznosti, zlasti stopnje akumulacije, izračunajo glede na nameravano proizvodnjo, in se seznanim z najnovejšimi zakoni in uredbami, na katerih temelji naš novi ekonomski sistem.

Ce ekonomsko družbena vloga drobne industrije in obrti v našem dosedanjem načinu gospodarjenja ni prišla v celoti do izraza, se je to zgodilo zaradi splošne gospodarske potrebe, izražene v napeh in detajlnih planih proizvodnje in distribucije. S temi plani je bilo treba v teh letih zaradi čimprejšnjega dviga našega gospodarstva čvrsto zajeti vse naše proizvodne možnosti. Zato so bila s temi nalogami zavezana tudi manjša industrijska podjetja in celo obrtni obrati. Ze plan II (prosta prodaja predmetov lokalne proizvodnje za široko potrošnjo) je uspešno vplival na razširitev števila predmetov za široko potrošnjo in na dvig njihove kvalitete. Tako se je drobna proizvodnja zadnja leta postopno dobivala svoj pravi pomen, to je, da predstavlja dopolnilno proizvodnjo za široko potrošnjo. To vlogo pa bosta drobna industrija in proizvodna obrt izpolnili le tedaj, če bodo podjetja konkurenčno popolnoma sposobna živeti ob veliki in visoko mehanizirani industriji in se prilagoditi zahtevam tržiska, t. j. potrebam delovnih ljudi. Upravičenost obstoja te vrste proizvodnih podjetij je v njih spobosti, da hitro menjavajo sortiment svojih proizvodov in da lahko prehajajo celo k proizvodnji posameznih predmetov. Taka drobna industrija se zelo lahko prilagodi sezonskim potrebam, krajevnim razmeram in okusu prebivalstva, pri tem pa se vrednost posameznih izdelkov lahko še dvigne zaradi možnosti izboljšanja kvalitete, kar je za drobno proizvodnjo zlasti važno, ker dela pretežno z ročnim delom.

V tem je osnova rentabilnosti in družbene potrebe drobne proizvodnje. To morajo imeti pred očmi zlasti delovni kolektivi tistih manjših proizvodnih podjetij, ki se ne znajo več prilagoditi trgu zaradi stalnega dela po planu. Samo s tako perspektivo morata drobna industrija in obrt gledati svoje naloge v okviru družbenega plana.

Razmejitve med industrijo in obrtjo

Eden izmed osnovnih problemov, ki se nam v tem predlogu postavlja, je vprašanje razmejitve med industrijo in obrtjo. Novi finančni in planski sistem, ki ga z družbenim planom uvajamo, mora nujno spremeniti tudi dosedanja kriterij razmejitve med industrijo in obrtjo v tem smislu, da bo

množa dosedanja tako imenov. lokalna industrijska podjetja prisilil k rentabilnosti s tem, da ne bodo delala več serijsko in tipizirano, marveč po individualni želji in okusu potrošnika. Ta problem bo zadel n. pr. lokalno lesno industrijo, kjer smo doslej zaradi nujnih planskih nalog marsikje organizirali več delavnic v industrijska podjetja, ki so izdelovala le serijsko poštvo. Ta podjetja so se izogibala pravilom, individualnim izdelkom in raznim uslugam, ker so taka naročila oteževala tekočo proizvodnjo, ki je bila za podjetja seveda neprimerno lažja, za skupnost pa zelo draga. Če take delavnice danes razbremenjujejo, pomeni, da se morajo reorganizirati in preiti k obrtniškem načinu proizvodnje in k uslugam. Zato v bodoče taki obrati ne bodo delali več na serijski način po planu, temveč se bodo v svojem delu ravnali po ponudbi in povpraševanju. S tem odprade seveda tudi potreba, da bi bili taki obrati organizirani kot industrijska podjetja.

Na drugi strani pa mora naše lokalno gospodarstvo skrbeti za pravilno ekonomsko-tehnično razmejitev industrije in obrti ter preprečiti prehajanje v okvir obrti podjetjem zgolj zaradi tega, da bi odvajala manjšo akumulacijo. Osnovni kriterij razmejitve med industrijo in obrtjo nam narekuje, da štejemo kot obrt tisto dejavnost, ki pretežno dela z ročnim delom in kjer pride v celoti do izraza individualna sposobnost obrtnika, izdelati ali popraviti sleherni predmet posebej. Pri tem ostane ena izmed osnovnih značilnosti obrti ta, da je sposobna delati za usluge, manjša po pravila itd. Kot industrijsko pa moramo šteti proizvodnjo na strojni in serijski način, ki je organizirana v velikih podjetjih.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Deset najboljših delovnih zadrug bo nagrajenih

Med nagradami so tudi 4 traktorji

V bližnjih dneh bo republiška tekmovalna komisija pri Svetu za kmetijstvo in gozdarstvo odločala o pomembnih stvareh. Izbrati bo morala 10 delovnih zadrug, ki so lani v Sloveniji najboljše gospodarile in dosegle najlepše razvojne uspehe. Za te zadruge je že v začetku lanskega leta tedanja Glavna direkcija za zadržadno kmetijstvo razpisala 10 lepih nagrad. Nagrajene zadruge, ki tekmujejo v dveh skupinah, bodo dobile 4 traktorje, 4 motorne kosilnice in 2 motorni škroplilnici.

V Ljubljano prihaja že dalje več poročil o tekmovalnih rezultatih zadrug v posameznih okrajih. Ta poročila so zelo razveseljavila, ker nam pripovedujejo, da so nekatere zadruge lani dosegle prav lepe uspehe. Gonja, ki so jo proti socialističnemu zadržadstvu skušali dvigniti nekateri špekulantski zadržadniki, jih ni prav nič vznemirila in zavrla, zadržadniki teh zadrug so vztrajno in marljivo delali; ker so bili prepričani, da je njihova pot pravilna.

Stročja vas, Mota ali Vinski vrhovi

Tudi v ljutomerskem okraju je bilo lani precej notranjih trenj, ki so škodovala gospodarstvu posameznih delovnih zadrug. Take zadruge danes ne morejo pokazati posebnih uspehov. Druge pa so napravile prav lepe rezultate. Med temi se najbolj postavljajo zadruge v **Stročji vasi**, na **Moti** in zadržadru **Vinski vrhovi**. Tekmovalna

Nova termoelektrarna Konjščina bo dobila turboagregat iz Raše

V začetku leta 1950 so na področju rudnika Raše v Istri zgradili poleg stare termoelektrarne Vlačka nov objekt, kjer so postavili turboagregat za 14.500 kilovatov, ki je bil sprva namenjen novi termoelektrarni Konjščini v Hrvaškem Zagorju. Ta turbo-

Srebrni venci za Njegošev mavzolej

Svet za znanost in kulturo vlade FLRJ, Prezidijske skupščine LR Bosne in Hercegovine, svet za prosveto in kulturo vlade LR Slovenije in Slovenska akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani so poslali srebrne vence z graviranimi posvetili za Njegošev mavzolej na Lovčenu. Vence sveta za znanost in kulturo vlade FLRJ bodo vzdali v mavzolej, medtem ko bodo druge vence obdržali v Njegoševem muzeju na Cetinju.

Reorganizacija Ljudske fronte LR Črne gore

Stevilni osnovni organizacij Ljudske fronte v Crni gori se je znatno skrajšalo. V Titogradu, Cetinju in v Nikšiću je na mestu dosedanjih 50 samo še 23 osnovnih organizacij. Z znižanjem števila osnovnih organizacij se je zboljšalo ideološko in politično delo in usposabljanje se tudi dober kader predavateljev. Stevilni vaških frontnih organizacij pa se ne bo zmanjšalo in bo imela vsaka vsa svojo osnovno organizacijo Ljudske fronte.

Imenovanje ministra-naměstnika predsednika Sveta vlade LRS za prosveto in kulturo

Ljubljana, 1. februarja. Predsedstvo Prezidijske ljudske skupščine LR Slovenije je na današnji seji pod predsedstvom predsednika Josipa Vidmarja izdalo ukaz, s katerim je imenovalo **Franca Kimovca - Zigo**, organizacijskega sekretarja izvršnega odbora Osvobodilne fronte Slovenije, za ministra - naměstnika predsednika Sveta vlade LR Slovenije za prosveto in kulturo. Iz sekretariata Prezidijske ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije

Kolektiv rudnika Trbovlje-Hrastnik se je odzval tekmovalju v delavskem upravljanju

Na seji upravnega odbora rudnika Trbovlje-Hrastnik so med drugimi važnimi nalogami razpravljali tudi o tekmovalju v delavskem upravljanju. Na seji je bil navzoč predsednik delavskega sveta tovariš Anton Alič ter

Stoletnica pomorskega tehnikuma v Dubrovniku

V Dubrovniku pripravljajo proslavo 100 letnice pomorskega tehnikuma - nekdanje nautične šole in zavoda, ki je dal našemu pomorstvu veliko število mornariških oficirjev. Zavod je bil ustanovljen l. 1852 kot dveletna nautična šola, ki pa je pozneje postala trirazredna in štirirazredna. Sedanjí pomorski tehnikum v Dubrovniku ima nautični in ekonomski odsek. Služitelji tehnikuma opravljajo med svojim šolanjem po leto dni tudi praktično službo na naših trgovskih ladjah. Ob 100 letnici zavoda bodo dogradili tudi nekatera nova šolska poslopja.

Naš delegat na mednarodnem zborovanju pedagogov

V Sonnenbergu pri Hannoveru v Zahodni Nemčiji se bo začelo danes osmo mednarodno zborovanje pedagogov. Na zborovanju bodo zbrani zastopniki učiteljskih društev Danske, Norveške, Švedske, Finske, Nizozemske, Francije, Švice in Jugoslavije. Kot zastopnik jugoslovanskega učiteljskega združenja v Zahodni Nemčiji Hasan Djikić, predsednik Pedagoškega društva v Bosni in Hercegovini. Naš delegat bo gost sindikata učiteljev Zahodne Nemčije. Mednarodno zborovanje pedagogov bo trajalo do 11. t. m.

predstavniki sindikata rudarjev. Sklenili so, da se odzovejo pozivu na tekmovalje in sestavili tudi okvirni načrt tekmovalja. Vendar so ta načrt poslali najprej v razpravljanje posameznim obratom, da ga še tam izpopolnijo in končno sprejmejo. Upravni odbor je bil mnenja, da so sprejemali doslej tekmovalja brez vednosti delavcev in zato tudi niso vedno dosegla svojega pravega namena.

Generalna skupščina OZN je odobrila sklepe Političnega odbora

Pariz, 1. febr. Generalna skupščina OZN je danes dokončno sklepala o priporočilih Političnega odbora. S 25 protih 9 glasovom (24 držav se je glasovanja vzdržalo) je bila sprejeta **resolucija nacionalistične Kitajske**, ki pravi, da je Sovjetska zveza prekršila prijateljsko pogodbo s Kitajsko iz leta

stranila je mejnike in uvedla kolobar. Svoje vinograde obnavlja in da zboljša živinorejo, gradi goveji hlev. Lani si je zgradila skladišče za krmo in za umetna gnojila. Obnovila je nekaj vinograde in opravila manjša melioracijska dela na travnikih.

Med tolminskimi zadrugami je najboljša zadruga v Cezsoči

Tekmovalna komisija pri tolminskem zadržadnem skladu je pri ocenjevanju v svojem okraju ugotovila, da so dosegle najboljše uspehe zadruge v Cezsoči, na Logarščih in v Log-jeh. Zadruzi v Cezsoči je priznala največ točk, in sicer 876. Vse te zadruge tekmujejo v drugi skupini.

Zadruza v Cezsoči je lani dogradila goveji hlev, gnojišče, krmlilnico za govejo živino in ovčarnik. Za vse te gradnje je poleg kredita potrošila tudi pol milijona svojega denarja.

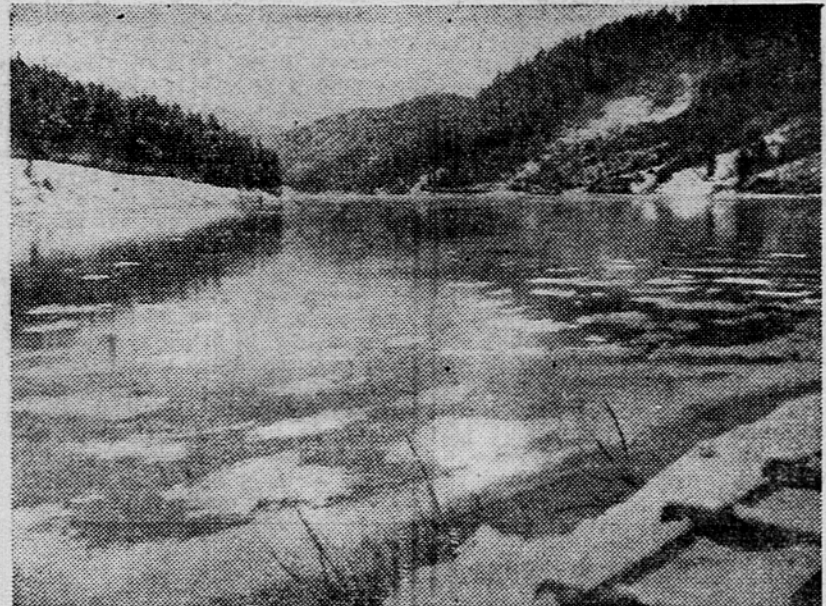
Sodelavci Nemcev in fašistov „junaška“ patriotska formacija borci proti okupatorjem in njih hlapcem pa izdajalci domovine

Po govorih zastopnikov civilne stranke je na procesu v Lucci prišel gorit javni tožilec dr. Agostini, ki je dejal, da bo govoril pet dni. Ze takoj ob pričetku svojega govora je protipartizanski proces označil kot »pravdo izdajstva in morije«. Ozopovec, ki so jim priče dokazale, da so imeli tajne sporazume z Nemci in fašisti, javni tožilec v svojem govoru ves čas označuje kot »junaško patriotsko formacijo, sestavljeno iz najidealnejših borcev za osvoboditev Italije, iz najpognejših ljudi in največjih junakov. Garibaldi, ki so se res junaki borili proti Nemcem, fašistom in njihovim hlapcem, pa slika kot pošasti v človeški podobi. Tako je tudi inkriminirani dogodek v Porčinjuro opisal tako, kakor gleda nanj v svojem sovraštvu do partizanov, ne pa kakor se je v resnici zgodil. Glede glavne obtožbe — da so garibaldi izdajalci Italije — pa je trdil, da je že samo njih delovanje s slovenskimi partizani izdajstvo domovine.

Proces v Lucci je samo del protipartizanske, zlasti pa protislovenske gonje. Pred porotnim sodiščem v Benetkah se je te dni končal proces proti petim goriskim partizanom, ki so bili obtoženi, da so l. 1945 po osvoboditvi vršili aretacije fašistov. Glavnega obtoženca Bitezniška so obsodili na 23 let zapor in do smrti izključitev iz vseh javnih služb. Obtoženci so bili v prihodnjih mesecih.

V Zagrebu ustanovljajo poskusno livarno

Zagreb, 1. febr. Na konferenci zastopnikov vseh livarn Hrvatske in strokovnjakov za tehnična dela z zastopniki direkcije za strojegradnjo so sklenili, da bodo pri livarni »Prvomaj-skas« uresili poskusno livarno, v kateri bodo delali poskuse za osvajanje najnovejših tehnoloških procesov. Potreba po ustanovitvi poskusne livarne je nastala zaradi slabe kakovosti liva in zaostanosti pri termični obdelavi v naših livarnah. Delo poskusne livarne, v kateri bodo delali tudi vplivni strokovnjaki, bo znatno olajšalo proizvodnjo v naših livarnah,

V zvezi z gradnjo vinodolske hidrocentrale je po zgraditvi pregrade v dolini Lokvarke pri Fužinah nastalo lepo gorsko jezero Bajer, ki nudi velike možnosti za razvoj turizma, to tem bolj, ker so bile Fužine že pred vojno znan turistični kraj, ki je imel v sezini do 300 gostov. Ker bo v sistemu akumulacijskih jezer vinodolske hidrocentrale jezero Bajer poslednje in bo vselej polno, bo to jezero zelo primerno za kopanje. Voda bo čista, predvsem pa topla, ker bo v veliki meri pritekala iz drugega umetnega jezera ob Lokvarci, kjer se bo že dobro segrela. V Fužinah sedaj razmišljajo, kako bodo ob jezeru zgradili počitniške domove, kopališča, pristanišča za čolne, kako bodo uredili parke in pota. Nedavno so dobili še novo priložnost, ko so odkrili v bližini lepo podzemeljsko kraško jamo »Vrela«. Na stiki vidimo umetno jezero Bajer potem, ko je voda dosegla najvišjo gladino.

katerim državam s to resolucijo preprečiti sprejem v OZN.

Nato je sledilo glasovanje o sovjetski resoluciji, da se hkrati sprejme v OZN 14 držav. Za predlog je glasovalo 22 držav, 21 proti, 16 držav pa se je glasovanja vzdržalo. Ker predlog torej ni dobil potrebne dv tretjinski večine, je zavrnjen. Pred glasovanjem je Malik predlagal, da naj bi za ta predlog veljala enostavna večina, vendar je Generalna skupščina to odklonila.

15 arabskih in azijskih držav je poslalo predsedniku OZN Nervi in Varnostnemu svetu spomenico, v kateri izražajo zaskrbljenost zaradi položaja v Tuniziji. Izjavljajo, da ogroža mednarodni mir in varnost.

Zadnje vesti

● Celovec, 1. febr. (Tanjug). V Celovcu so danes odprli razstavo slovenske knjige, ki bo trajala teden dni. S tem so dobili koroski Slovenci večje možnosti, da se seznanim z jugoslovansko literaturo. Pred kratkim so v Celovcu odprli slovensko knjižnarno.

● Kairo, 1. febr. Egiptovska vlada je odredila nove stroge varnostne ukrepe. Vsi povzročitelji nemirov pridejo pred vojno sodišča. Ukrepi velja tudi za nazaj, tako da bodo z njim prizadeti tudi povzročitelji sobotnih nemirov v Kairu. Kot kazniva dejanja se označuje nošnja orožja, napadi na policijo in prometne zveze, nemiri na solah, ogrožanje življenja in imetja tujcev, plenjenje itd. V Egipt so prispela nadaljnja ojačenja britanskega letalstva, in sicer ena eskadrila težkih bombnikov in dve eskadrili lovskih letal na reakcijski pogon, skupno 40 letal.

● Rim, 1. febr. Ministrski predsednik De Gasperi je zahteval v parlamentu zaupnico v zvezi z zakonom o minimalnih plačah državnih uradnikov, ker je bila vlada v zadnjih dneh dvakrat poražena. Parlament je odobril zaupnico z 285 proti 233 glasovom, trije poslanci so se glasovanja vzdržali.

● Pariz, 1. febr. Popoldne je prispel v Pariz britanski zunanji minister Eden. Izjavil je, da bo poročal francoski vladi o nedavnem obisku in razgovorih v Washingtonu. Nadalje bodo proučili mednarodni položaj in pripravili gradivo za konferenco zunanjih ministrov treh veleil, ki bo 13. in 14. februarja v Londonu. Eden je odklonil izjavo, če bo pri tej konferenci prisoten tudi nemški kancelar dr. Adenauer.

● Bonn, 1. febr. Nemška vlada je predložila, da naj bi zahodne velesile nadzorovale volitve v Posarju, ki bodo spomladi. Prav tako naj bi se osnovala francosko-nemška komisija, ki bi skrbela za skupne interese v Posarju.

● Buenos Aires, 1. febr. Argentinska vlada je sporočila, da bo po poteku sedanjega argentinsko-britanskega dogovora morala Velika Britanija od prihodnjega meseca dalje plačevati za eno tono argentinskega mesa 250 funtov.

VREME

VREMENSKO POROČILO HIDROMETEOROLOŠKE SLUŽBE

Stanje 1. febr. ob 7. ujutraj: Frontalne mase, ki zajemajo vse področje od Anglije do Sredozemlja, povzročajo nestalno vreme z deljem v Franciji in sneženjem v alpskem svetu.

Snežne razmere v Sloveniji 1. febr.: Komna 210 cm, prš. — 5°C. — Jezersko 100 cm, južen sneg. — Slovenj Gradec 56 cm, južen sneg. — Celje 46 cm, južen sneg. — Maribor 45 cm, južen sneg. — Novo mesto 36 cm, južen sneg. — Smarna gora 70 cm, južen sneg. — Postojna 23 cm, južen sneg.

Napoved za soboto, 2. febr.: Se nadalje oblačno vreme s sneženjem. Temperatura brez bistvene spremembe. Prevladoval bo jugozahodnik.

Novi predlogi Trygve Lieja za zmanjšanje napetosti na svetu

in za nadaljnjo krepitev sistema splošne varnosti

Pariz, 1. februarja (Tanjug): Spomenica generalnega sekretarja OZN Trygve Lieja dvajsetletni program za doseg miru s pomočjo Organizacije združenih narodov, o kateri je večer razpravljala plenarna Generalna skupščina, je bila prvič predložena 26. julija 1950 in vsebuje naslednje glavne točke: sklicevanje posebnih sestankov Varnostnega sveta, pogostejša uporaba Organizacije združenih narodov kot sredstva za pogajanja, pomirjevanje in sporazumevanje, novi napor v smeri razorožitve, ustanovitve oboroženih sil v okviru Varnostnega sveta, rešitev vprašanja o sprejemu novih članic, da bi bilo dosledno izvedeno načelo univerzalnosti Organizacije združenih narodov, tehnična in finančna pomoč slabo razvitim državam, večje izkoriščanje posebnih agencij Združenih narodov v naporih za dvig življenjske ravni, nadaljnje delo za zaščito človeških

pravice, pomoč kolonialnim in polkolonialnim narodom, da bi dosegli enakopraven položaj na svetu, in delo za nadaljnji razvoj mednarodnega prava.

Govorec o teh velikih svetovnih problemih, s katerimi v zvezi so potrebni povečani napor Združenih narodov — spor med velesilami, naraščajoče gibanje azijskih in afriških narodov, gospodarske potrebe nerazvitih držav — je generalni tajnik Trygve Lie predlagal, da naj se za zmanjšanje napetosti na svetu izvedejo naslednji ukrepi:

1. Skliče naj se poseben sestanek Varnostnega sveta ob udeležbi zunanjih ministrov, ki bi moral biti tajen, da bi se mirno, ne pa v propagandne namene, razgovorjali o perečih mednarodnih problemih. Generalni tajnik naglašala, da bodo nestalni člani nedvomno učinkovito pomagali pri teh naporih. Dalje meni, da so potrebni razgovori med predstavniki velesil

tako v Varnostnem svetu kakor izven njega.

2. Novo ustanovljena komisija Varnostnega sveta za razorožitev naj izdela splošno sprejemljiv in učinkovit sistem za uređitev, zmanjšanje in kontrolo vseh vrst orožja.

3. S sprejemanjem v članstvo OZN vseh držav, ki kandidirajo, naj se izpolni univerzalni značaj Združenih narodov.

4. Čimprej naj se doseže premirje v Koreji, ker bo to odprlo perspektive za postopno reševanje drugih perečih svetovnih problemov.

5. Nadaljnja krepitev in izpolnjevanje sistema kolektivne varnosti Združenih narodov.

Bonnška vlada ponuja 9 milijard

kot letošnji prispevek Zahodne Nemčije za obrambo Zahodne Evrope, zahodne velesile pa zahtevajo 13 milijard mark

Bonn, 1. febr. (Reuter): Zahodnonemška vlada bo poslala v soboto tri ministre v Pariz, da bi tamkaj razpravljali s Harrimanom, Monetom in Plaudenom o zahodnonemškem finančnem prispevku za zahodnoevropsko obrambo. Harriman (ZDA), Monet (Francija) in Plauden (Vel. Britanija) tvorijo izvršilni odbor gospodarskega odbora Atlantskega pakta, ki spravlja v sklad vojaške potrebe države z ekonomskimi možnostmi držav — članic.

Kakor sodijo, predlaga Zahodna Nemčija, naj bi bil njen obrambni prispevek za to finančno leto 9 milijard, zahodne velesile pa zahtevajo 13 milijard mark.

Zahodnonemška vlada je na več-

Vprašanje mezd v Franciji

Pariz, 1. febr. (AFP): Vlada Edgara Faurea je določila svoje stališče do premične mezdne lestvice. Parlament je lani obravnaval to vprašanje, vendar ni sprejel nikakršnega sklepa, ker so mnjenja deljena. Sindikati in parlamentarna skupina socialistične stranke zahtevajo, naj bi premično lestvico uporabljali avtomatično, se pravi, da bi ob vsaki podražitvi življenjskih stroškov meza sorazmerno povečala. Vlada, ki se je postavila na kompromisno stališče, misli, da bi lahko avtomatična uporaba premične lestvice dovela do zaporednih skokov cen in meza zaradi česar zastopa gledišče, da bi bilo treba premično lestvico uporabljati šele tedaj, ko bi bilo določeno zvišanje indeksa življenjskih stroškov.

Drobna proizvodnja in naš družbeni plan

(Nadaljevanje s 1. strani)

V zvezi s tem je pred okrajnimi (mestnimi) ljudskimi odbori naloga, ponovno sklopiti o razmejitvi med industrijo in obrtjo na osnovi ekonomskega in tehničnega podatkov in analize družbenega plana in dati o tem mnenja Glavni upravi za lokalno industrijo in obrt vlade LRS. Zato je popolnoma potrebno, da direktorji posameznih podjetij tavajo ob banke do Gospodarskega sveta LRS in sprašujejo, kakšna bo njihova stopnja akumulacije v letu 1952.

Borba za rentabilnost

Borba za rentabilnost podjetja je v celoti zajela tudi obrate manjše, drobne proizvodnje, kakor je že zajela naša največja industrijska podjetja. Vsako drobno industrijsko podjetje in vsak državni obrtni obrat, ki bo analiziral naloge družbenega plana, bo prišel do tega, da bo živel tem bolje, čim ceneje bo delal, čim bolj bo varčeval z materialom, čim manj časa bo porabil za proizvodnjo in čim bolj bo znižal svojo ceno.

Na področju materiala morajo drobna proizvodna podjetja vedeti, da po novem finančnem sistemu obremenitev posameznih proizvodov z akumulacijo popuša po fazah proizvodnje tako, da je največja obremenitev pri osnovnih surovinah in polfabrikatih. Ta način obremenitve je potreben, da se pospeši cirkulacija blaga, ki se v predelavni stanju lahko menjava po ponudbi in povpraševanju. Zato bo drobna proizvodnja nabavljala surovine v glavnem pristo in draže kakor doslej. To bo delovne kolektive napotilo k večjemu varčevanju s tem materialom, k strožji kontroli njegove porabe in k zmanjšanju odpadkov.

Zlasti uslužnostna podjetja bodo mnogo cenejša, če bodo delala predvsem z odpadki, kar je možno zlasti popravilni. Delovni kolektivi bodo zaradi znižanja svojih proizvodnih stroškov morali varčevati tudi s pomožnim materialom, z embaložo ter opustiti kopičenje zaloga materiala v svojih skladiščih. Pojav, da ima vsako, tudi najmanjšo podjetje lastna skladišča najraznovrstnejšega materiala, je gospodarsko slab in danes nepotreben, ker je materiala več in ker si ga podjetje lahko nabavi po redni poti pri servisih in v trgovski mreži. Varčevanje mora zajeti tudi vse vire energije, zlasti električne, in premoga.

Za manjša proizvodna podjetja bo v bodoče zelo važna ureditev rednih komercialnih zvez s proizvajalci osnovnega materiala, in to neposredno povsod tam, kjer se proizvajalci in njim izplača neposredni nakup v tovarni. Tako nabava povzroča manj stroškov in se laže prilagodi potrebam. Zato je n. pr. nepravilno, da naše tekstilne tovarne obravnavajo konfekcijske tovarne enako kakor detajlne odjemalce, čeprav se z neposredno nabavo blaga za konfekcijo pri proizvajalcu prihrani precej nepotrebnega posredovanja. Znano je, da imajo konfekcijske tovarne v industrijsko razvitih državah vsaj grostični popust od svojih stalnih dobaviteljev-proizvajalcev.

Tudi pri uporabi delovne sile so v drobni proizvodnji še številne možnosti. Analiza porabe delovnega časa v lokalnih industrijskih podjetjih nam je za zadnje mesece lanskega leta pokazala, da so od skupnega časa izgubila 27 % delovnih dni in da so izrabila samo 73 % vsega časa za delo. Od teh izgubljenih dni odpade 22 % na razne bolezni in 10 % na ostale izostanke. Tako slabo uporabo delovnega časa podjetja brez dvoma ne bodo mogla prenesti, ker bo njih proizvodnja predraga in svojih izdelkov ne bodo mogla prodajati; če pa jih bodo pradalja v izgubo, ne bo podjetje moglo izpolniti svojih obveznosti do skupnosti oz. izplačati celotni zaslužek svojim delavcem. Če ne prej, pa se bo takrat začel delovni kolektiv spravevati, zakaj ne dobi plače, zakaj nima skladov in zakaj lahko sosedno podjetje plača toliko bolje. Zato je sedaj čas, da delovni kolektivi ob diskusiji o družbenem planu temeljito pregledajo, kje so njihove rezerve, kaj jim povzroča drago proizvodnjo in izgube, in da ponovno razpravljajo o organizaciji dela, o intenzivnosti dela, normah itd.

V podjetjih drobne proizvodnje, ki po številu delavcev niso tako obsežna, je treba to delo izvesti od delavca do delavca za sleherni delovni mesto. Tako bo mogoče ugotoviti, kateri delavci izpolnjujejo svoje naloge in kateri ne, ter ugotoviti tudi vzroke tega neizpolnjevanja. V nekem delov-

nem kolektivu, kjer so se naloge lotili s te strani, so opazovali delavko, ki mesec za mesecem ni izpolnjevala delovne norme. Ugotovili so, da je bilo to le v mesecih dela na polju in da je prišla ta delavka na delo s popolnoma prstenimi rokami, s katerimi ni mogla opravljati natančnega in preciznega dela.

Tretje poprišče borbe za rentabilnost je reziža. Znižanje administrativnega kadra se sicer stalno izvaja in to delo se ni končalo. Drobno proizvodnjo zelo obremenjujejo stroški tako imenovanih uprav lokalnih gospodarskih podjetij. Te uprave so izrazito birokratski in parazitski aparat na čelu z upravnikom, planerjem, komercialistom, evidentirarjem, skupino knjigovodij itd., ki »vodijo« proizvodne obrate. Danes ni nikjer več potrebe po takih upravah, ki so združevale mnogokrat obrate ne le istih, temveč tudi najrazličnejših strok. Tako je n. pr. mestni ljudski odbor Bled ustavil tako upravo za razne proizvodne in uslužnostne obrate od vodovoda do bencinske črpalke. Podoben primer je s podjetjem »Oblacija« v Celju, ki je sestavljeno iz manjših delavnic: čevlarske, konfekcijske, obrate za izdelovanje prešitih odevi in obrate za izdelovanje pletenin. To podjetje vztraja, da je industrijsko, čeprav je sestavljeno iz obrtnih delavnic, in to se razlikuje od strok. Pravilno pot je ubral n. pr. okraj Celje-okolica, ki je podobno sestavljeno »Lesno industrijsko podjetje« enostavno razpustil, ker je združevalo štiri obrtne delavnice oddaljene na desetine kilometrov druga od druge, in sicer: mizarstvo Laško, mizarstvo Zalec, kolarstvo Petrovče in žaga St. Peter, kjer je bila tudi uprava in sedež podjetja. Sedaj predstavlja vsak izmed teh obratov samostojno obrtno delavnico pod gospodarsko upravo krajevnega ljudskega odbora, administrativna uprava pa je kot birokratsko poseebljenje podjetja likvidirana. Na podobno pot bodo morali iti številni ljudski odbori in delovni kolektivi, ki imajo še vedno za »vodstvo« posameznih proizvodnih in uslužnostnih obratov organizirane razne uprave. Delovni kolektivi danes ne potrebujejo več nad seboj takih uprav in jih tudi ne bodo več mogli in hoteli vzdrževati iz dohodkov svojega dela. Kakor so bile te uprave potrebne pri dosedanjem delu zaradi planiranja, centralnih nabav, knjigovodstva in splošnega vodstva podjetij, so danes, ko so proizvodnjo vzeli v svoje roke neposredni proizvajalci in se je temu prilagoditi tudi ves naš planski in finančni sistem, popolnoma nepotrebne. Odpor, ki se javlja nekatere proti razformiranju teh uprav, je samo znamenje nepoznavanja naše poti in nujnosti, da gospodarstvo vodijo delavci sami.

Zaradi nezadostne poglobitve in površnega sprejemanja diskusije o družbenem planu se v nekaterih okrajih v Sloveniji pojavljajo tendence po likvidaciji posameznih državnih obratov. Namesto da bi ljudski odbori, ki so predvsem odgovorni za to, in delovni kolektivi takih podjetij, ki se bojijo rentabilnosti in se ne upajo delati brez izgube, pregledali in ukrenili vse, kar je možno, da bi bil obrat rentabilen, so nekateri okrajji krenili po najlažji a najslabši poti, Glavni namen diskusije o družbenem planu v obratih drobne proizvodnje je ravno v tem, da delavci neposredno poiščejo vse rezerve v svojem podjetju, opravijo vse nepotrebne izdatke in stroške ter na tak način podjetje uredijo ter ga uvrstijo med družbeno rentabilne obrate. Vsakršna likvidacija in razpuščanje podjetij gre na škodo skupnosti, zlasti tam, kjer se ne to zgodi zaradi tega, ker bi bil obrat nepotreben, marveč zaradi malomarnosti in neretnosti gospodarsko upravnih organov.

Delovni kolektivi drobne proizvodnje morajo zato s skupnimi naporii svojih partijskih in sindikalnih organizacij pregledati sleherni možnost varčevanja, poiskati skrite rezerve in dati podjetju ustrezajoče mesto v našem gospodarstvu. Na vprašanjih družbenega plana je danes zainteresiran sleherni naš delavec, ne le kot član socialistične skupnosti, marveč tudi osebno glede svojih prejemkov in glede izboljšanja svojega življenja. Te naloge ne bomo izpolnili z likvidiranjem podjetij ali z dvigavanjem cen, temveč z organiziranjem temeljite in nenehne borbe za čim cenejšo in čim boljše proizvodnjo.

M. V.

Ali Maher paša ustanavlja „Nacionalno fronto“

v katero bo stopila tudi vafdistična stranka, najmočnejša politična stranka v Egiptu

Kairo, 1. febr. (Reuter): Predsednik egiptovske vlade Ali Maher paša je izjavil, da je vafdistična stranka bivšega predsednika vlade Nahasa paše, ki je najmočnejša politična stranka v Egiptu, privolila, da vstopi v »Nacionalno fronto«.

Pričakujejo, da bo 1. ali 2. februarja kralj Faruk s ukazom objavil ustanovitev »Nacionalne fronte«. Predsednik Ali Maher paša, ki je dejansko pobudnik za ustanovitev te organizacije.

Sodijo, da so vse važnejše politične stranke, izjemski nacionalistični fanatikovi in skrajni levčarji, za sodelovanje v novi organizaciji. Med najvažnejše egiptovske stranke sodijo vafdistična, saadistična, liberalno-ustavna in Kotla stranka. Člani Nacionalne fronte bodo tudi neodvisni starejši državniki.

Kakor poroča UP, je umeriško ministristvo za zunanje zadeve sporočilo, da so perzijske oblasti ukazale, da se morajo v vsej Perziji, razen v Teheranu, zapreti vsa ameriška informativna in kulturna središča.

Uradni ameriški zastopnik je izjavil, da gre za ukinitve ameriških središč v Teheranu, Mesedu in Isfahanu.

Nevtralni opazovalci v perzijski prestolnici mislijo, da hoče Mosadi-

kov režim pri tej akciji zadeti predvsem britanske informacijske centre, vendar je prisiljen zajeti tudi ameriške in sovjetsko kulturno in obveševalno delavnost.

Predstavniki perzijske vlade je izjavil, da je prišel ponovno v veljavno odlok iz leta 1949, po katerem se kulturno delovanje tujih držav dovoljuje samo v Teheranu.

Zaupnica Churchillovi vladi

London, 1. febr. (Reuter): Churchillova vlada je izbojevala zmago pri glasovanju o novih vladnih ukrepih, s katerimi naj bi se odpravila gospodarska kriza Vel. Britanije. Za vladni predlog je glasovalo 309, proti pa 278 poslancev.

Ko je finančni minister Butler pojasnjeval gospodarski in finančni položaj države, je zahteval od spodnje zbornice, naj prizna nevarnost neprestanega skrčevanja dolarskih in zlatih rezerv ter odobri vse potrebne ukrepe za povečanje teh rezerv. Med drugim je predlagal zmanjševanje uvoza za 150 milijonov funtov šterlingov in zmanjšanje kredita za službo socialnega zavarovanja v višini 20 mili-

jonov funtov. Ta zadnja zahteva vlade je bila poglavitna tarča laburistične kritike. Laburisti so znižanje kredita za socialno zavarovanje označili kot »neprimerno, nepotrebno in nepošteno«.

Jošida za diplomatske odnose s Pekingom

Tokio, 1. febr. (AFP): Predsednik japonske vlade Jošida je izjavil v parlamentu, da bi japonska vlada, če bi bilo to mogoče, vzpostavila diplomatske odnose s Pekingom na ta način, da bi najprej ustanovila trgovinsko agencijo na Kitajskem, vendar drugi činitelji to onemogočajo. Jošida ni omenil, kateri so ti činitelji. Jošida je to izjavil v odgovoru na interpelacijo nekega poslanca desnega krila socialistične stranke, ki je trdil, da bo pogodba, ki jo namerava Japonska skleniti s Cankajskovo vlado, v nasprotju z japonskimi koristmi. V vladnih krogih poudarjajo, da izjava Jošida nikakor ne pomeni, da bi japonska vlada priznala pekinško vlado.

Chicago, 1. febr. (Tanjug): Po poročilu sveta za nacionalno varnost je bil lani vsak 17. Američan žrtev prometnih nesreč. Vsteti so tudi ranjeni. Največ je bilo žrtev avtomobilskih nesreč. Lani je izgubilo pri nesrečah življenje 93.000 oseb.

POVSOD JE LEPO — NA TUJEM NAJLEPŠE!

— Da bi odšel iz Avstrije? Smešno! Ko mi pa tako dobro dene...

Avstrijski ujetniki v Sovjetski zvezi

Dunaj, 1. febr. (Tanjug): Avstrijska vlada je sklenila poslati v Moskvo svojo delegacijo, ki se bo razgovarjala o vrnitvi Avstrijev, ki so še vedno v Sovjetski zvezi kot vojni ujetniki. Pred kratkim je sovjetska vlada obvestila avstrijsko vlado, da bo preostale ujetnike poslala nazaj v Avstrijo samo s pogojem, če bodo Avstrijci plačali prevozne stroške.

NAŠE REVIFE

Januarska številka „Novega sveta“

Pred nekaj dnevi je izšla januarska številka osrednje slovenske revije »No. vi sveta«. To število stopa revija v svoje sedmo leto. Prva številka letošnje letnika prinaša na prvih straneh članek Marjana Mušiča: Ob 80-letnici Jožeta Plečnika, v katerem je pisec na kratko orisal življenjsko pot in delo velikega slovenskega arhitekta. Bogomil Fatur objavlja Esej o igralstvu, ki ga posveča spominu Iva. na Levčarja. Faturjev esej je zanimiv, in tehtno razmišljanje o igralski umetnosti, v kateri vidi dve skrajnosti: tisto, v kateri gledališki igralec ustvarja svojo vlogo »neposredno iz sebe«, in tisto, »ki jo skuša oblikovati na osnovi podrobne študija zunanjega sveta«. V ilustraciji obeh teh primerov drškega podajanja navaja pisec več primerov iz bližnje evropske igralške zgodovine, tako primer igralca Josefa Kaimza in igralke Eleonore Duse. Avtor eseja pride v svojem razmišljanju do zaključka, da sta sodobnemu igralcu potrebna oba elementa: vendar pa daje prednost prvemu — »igralstvo — to je humanizem!« — ki je igralcu potreben v »dosti večji meri, da se približa resnični igralski umet-

nosti. — Na straneh prve številke letošnje »Novega sveta« je nedvomno najpomembnejši prispevek Josipa Vidmarja — kritika Kocbekove knjige »Skriva in pogum«. Po številnih poročilih in polemikah po dnevnem časopisju je Vidmarjeva kritika prva kritika o Kocbekovi knjigi, ki je izšla v revijalnem tisku. Vidmarjeva kritika obsežno in temeljito obravnava s knjigo, v kateri je pisatelj dal »dodolca, popačeno podobo osvobodilne borbe« in v kateri »ni ustvarjal nih oseb, ne pametne, jasne človeške miselnosti, ne pisateljske vernosti in pravičnosti nasproti življenju«. Vidmar zaključuje svojo kritiko z naslednjimi besedami: »Kot taka je hote ali nehoti, vede ali nevede izraz tistih plasti naše in evropske družbe, ki so v teh potresnih časih izgubile vsako upanje in vsako vero, predvsem pa svoj položaj in ki se zatekajo v mistične, ne nihilizme ali v nihilistične mističizme, da si vsaj v svojih utvarah lahko ohranijo nekakšno superiornost nasproti zgodovini, ki navzlic vsemu zmagovito stopa k svojim velikim smotom — brez njih, mimo njih in preko njih.« — V rubriki »Naši problemi«

obrnava D. K. Obdobja novejšje slovenske politične in kulturne zgodovine, v rubriki »Likovna umetnost« piše K. Dobida o Plečnikovi Ljubljani, v rubriki »Gledališče« pa Janko Kos o uprizoritvi Kaninove komedije »Cez noč rojenec« v ljubljanski Drami, in iz zapuščine Prežihovega Voranca pri. naša številka prvo nadaljevanje dr. dejše, »ki obravnava smov iz narodno

Ob prvi številki revije „Arhitekt“

Revija »Arhitekt«, taka, kot leži prva številka pred nami, je evropska. dostojna vsakega kulturnega naroda. je evropska po vsebini in grafični izdelavi in notranji ter zunanji ureditvi. Širše obeležje, ne samo slovensko ali jugoslovansko, dajejo reviji tudi kratki povzetki posameznih članikov in problemov v arhitekturi in francosčini.

Po vsebinski plati se »Arhitekt« v začetnih člankih izpod peresa naših znanih arhitektov ukvarja predvsem s problemi povojne urbanistične izgradnje v Sloveniji (Marjan Bohinec), dalje s Prispevkom k vprašanju razvoja standarda stanovanj v Sloveniji, kjer prihaja avtor Danilo Fürst do zanimivih in tehničnih zaključkov.

osvobodilne vojne, Matej Bor je predvse šest pesmi znanega hrvaškega pesnika Dobrice Ćesarića, o katerem je v decembrski številki lanskega letnika »Novega sveta« napisal Fran Pet. re obsežnejši esej. Ivan Potrč pa je objavil prvo dejanje svoje nove drame »Krefli«, s katero zaključuje svoj ciklus treh dram o Kreflih. »Krefle« bodo v bližnji bodočnosti uprizorili v ljubljanski Drami.

Dalje je zanimiv Elastični projekt za mesto Brežice. ki sta ga izdelala Marjan Sorli in Viljem Strmecki. Ivan Stružel pa piše o turističnem hotelu na Jezeru pri Jajcu. O projektu sodobnega tekstilnega kombinata v Stipu, ki se že uresničuje, piše njegov projektant Emil Medvešek, dalje pa najdemo zanimiv projekt Muzeja in študijske knjižnice v Celju, ki ga je projektiral Marjan Mušič. Vsi ti članki bi bili seveda brez pomena, če bi jih ne spremljale številne reprodukcije projektov, maket in samih fotografij, tako da resnično živijo pred našimi očmi napori in uspehi naših arhitektov pri konkretnih problemih sodobnosti. Naš muzeolog Franjo Baš v svojem član-

ku Arhitekt in muzej pravilno ocenjuje in poudarja delo arhitekta kot soustvarjalca in sodelavca pri naših muzejskih naporih. Prav tako zanimiv je članek Franceta Ivanška (glavnega urednika »Arhitekta«) o oblikovanju in industriji, kjer se tudi našim arhitektom nudi še ogromno področje za njihovo snovanje. O razvoju šolske opreme razpravlja Oton Gaspari. Poseben dodatek »Arhitekta« je rubrika pod naslovom Iz naših fakultet za arhitekturo, kjer so zastopani napor in prizadevanja naših študentov arhitekture pri samostojnem snovanju. V tej rubriki n. pr. študentje uspešno sodelujejo pri konservaciji in restavraciji naših umetnostnih spomenikov (romanska bazilika v Stični, stara gotska cerkev v Pleterjah). S tem smo v svojem bežnem pregledu prišli že do zadnjih rubrik v reviji, ki so, kot v vsaki reviji, najzanimivejše. V rubriki »Odmeh« beremo zanimive vrstice ob sedemdesletnici našega rojaka — arhitekta v Ameriki Johna Jagerja, v rubriki »Javna tribuna« pa se Društvo arhitektov Slovenije odločno bori za osamosvojitve in samostojno stroko arhitektov. V »Gradbeni kroniki« je natisnjeno Mariborsko pismo, ki prav tako, kot pred leti v književnosti, našačenja problem kulturne province.

Polna zanimivosti je tudi rubrika »Iz vsega sveta«, delje rubrika »Razstave«, rubrika »Predavanja«, kjer je ponatisnjen prevod članka angleškega arhitekta Anthonyja Chittyja o Arhitekturi v letu 1951. Med ocenami knjig pa je treba omeniti poročilo M. Zupanciča o knjigi znamenitega francoskega arhitekta Le Corbusiera: I. »Modulor«. Na koncu najdemo še vrsto poročil o inozemskih revijah za arhitekturo in tudi rubrika »Humor« ne manjka.

Ob celotnem pregledu nam revija »Arhitekt« razpada pravzaprav na dva dela: na del, ki nam prica o naporih, zamislih in realizacijah naših arhitektov, in na del s poročili in razgledi po svetu. Značilnost in tehtnost prvega dela je v tem, da vsi napor in vse zamisli naših arhitektov temeljijo na stvarnih času potrebnih in uresničljivih problemih, kar je brez dvoma prednost in tudi dragocenost naše socialistične domovine, ki omogoča njihovo izvršitev. Za konec še drobna pripomba: V podnaslovu »Arhitekta« beremo, da je to revija za arhitekture, urbanizem in primenjeno umetnost. Pod primenjeno umetnostjo razumemo uporabno umetnost in umetno obrt. Bolj razumljivo in bolj slovensko je uporabna umetnost.

D. Z.

